

ΟΡΓΑΝΩΣΙΑΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ

Γκορέζης Παναγιώτης
Επιστημονικός Συνεργάτης ΑΠΘ

Μπέλλου Βικτώρια
Επικ. Καθηγήτρια ΠΘ

Η ΟΜΑΔΑ

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΟΜΑΔΩΝ

Ορισμός και Κατηγοριοποίηση Ομάδων

- Η ομάδα ορίζεται ως «δύο ή περισσότερα άτομα που αλληλεπιδρούν και βρίσκονται σε αλληλεξάρτηση, που συνενώθηκαν προκειμένου να επιτύχουν συγκεκριμένους στόχους» (Robbins & Judge, 2011, σελ. 259)
- Οι ομάδες μπορεί να είναι τυπικές ή άτυπες:
  - ✓ Οι τυπικές αποτελούν τυπικά δομημένες και οργανωσιακά καθορισμένες ομάδες
  - ✓ Οι άτυπες αποτελούν φυσικές ομάδες που ικανοποιούν την ανάγκη για κοινωνική επαφή

Χαρακτηριστικά ομάδας

- Καθορισμένη σχέση μεταξύ των μελών της ομάδας
- Συνείδηση ομάδας
- Αίσθηση κοινού σκοπού
- Αλληλεξάρτηση
- Ικανότητα ενιαίας λειτουργίας

Είδη τυπικών ομάδων

- ❖ Κάθετη ομάδα
- ❖ Οριζόντια ομάδα
- ❖ Ομάδα συγκεκριμένης δραστηριότητας ή ειδικού έργου
- ❖ Επιτροπή
- ❖ Ομάδα ειδικού σκοπού (project)

Κατηγορίες Ομάδων

- Λειτουργικές ή εργασιακές ομάδες (work teams)
- Ομάδες εργασίας (project teams)
- Ανεπίσημες ομάδες (parallel teams)
- Διοικητικές ομάδες (management teams)
- Εικονικές ομάδες (virtual teams)

Άτυπες ομάδες

Άτυπες ομάδες

Μία «κοινωνική» ομάδα, η οποία δημιουργείται από την ανάγκη των ατόμων να ικανοποιήσουν ανάγκες σε κοινωνικό επίπεδο εντός του οργανισμού.

Λόγοι Δημιουργίας Άτυπων Ομάδων

- **Ασφάλεια:** μείωση του αισθήματος μοναξιάς και ενίσχυση της προσωπικής δύναμης
- **Κύρος:** η συμμετοχή σε ομάδα συνήθως προσφέρει αναγνώριση και κύρος για τα μέλη
- **Αυτοεκτίμηση:** ενδυναμώνεται η αξία που έχει το άτομο για τον εαυτό του
- **Δημιουργία κοινωνικών δεσμών:** κάλυψη των κοινωνικών αναγκών του ατόμου
- **Εξουσία:** «η ισχύς εν τη ενώσει»
- **Επίτευξη στόχου:** ότι δε μπορεί να επιτύχει ένας μπορεί να το επιτύχουν πολλοί μαζί μέσω των ποικίλων γνώσεων, ικανοτήτων κ.λ.π.

Άτυπες ομάδες

Είδη

Ομάδα φίλων

ομάδα κοινών ενδιαφερόντων ή επιδιώξεων

ομάδα ειδικών – προσωπικών συμφερόντων

Επιπτώσεις Ύπαρξης Άτυπων Ομάδων

Θετικές επιπτώσεις

Διατήρηση αξιών

Κοινωνική ικανοποίηση, κύρος, σιγουριά

Καλύτερη, αμεσότερη, και πιο αξιόπιστη επικοινωνία

Επίλυση εργασιακών και διαπροσωπικών προβλημάτων

Αρνητικές επιπτώσεις

Ενθάρρυνση προς αρνητικά πρότυπα

Σύγκρουση ομαδικών - οργανωσιακών μεθόδων

Σύγκρουση στόχων τυπικής-άτυπης ομάδας

Διάδοση φημών

Αντίδραση στην εισαγωγή αλλαγών

Αύξηση απαιτούμενου χρόνου

Στάδια Εξέλιξης Ομάδας (Tuckman)

- **Στάδιο της Διαμόρφωσης** (αβεβαιότητα, βολιδοσκόπηση κατάστασης, επιφυλακτικότητα)
- **Στάδιο της Έντασης** (αντίσταση στους περιορισμούς, συγκρούσεις)
- **Στάδιο της Σταθεροποίησης** (νομιμοποίηση διαφορών - συμπεριφορών)
- **Στάδιο της Απόδοσης** (σαφείς ρόλοι - αρμοδιότητες, εκτέλεση εργασίας)
- **Στάδιο της Αναστολής** (ολοκλήρωση έργου)

Αποτελεσματική Ομαδική Εργασία

Εξαρτάται από:

- Την σύνθεση της ομάδας
- Το πλαίσιο της ομάδας
- Τις διαδικασίες που ακολουθεί η ομάδα

Η Σύνθεση της Ομάδας

- **Το μέγεθος της ομάδας** (δεν υπάρχει ένας κοινός αποδεκτός αριθμός, μεγάλες ομάδες – έλλειψη συντονισμού και ύπαρξη κοινωνικής οκνηρίας/λούφας, 5-7 θεωρούνται συνήθως αποτελεσματικές)
- **Οι ικανότητες των μελών της ομάδας** (τεχνικές, επίλυσης προβλημάτων, διαπροσωπικές, φύση του έργου και η ηγεσία επηρεάζουν την αναλογία των ικανοτήτων)

Η Σύνθεση της Ομάδας

- **Η προσωπικότητα** (αποτελεσματικές ομάδες διέπονται από μέλη με υψηλά επίπεδα ευσυνειδησίας, εξωστρέφειας, προσήνειας, και από έλλειψη νευρωτισμού)
- **Ο καθορισμός των ρόλων** (διεκπεραιωτής, συντονιστής, διαμορφωτής, διοργανωτής, ερευνητής πόρων, ελεγκτής, ομαδικός παίχτης, ολοκληρωτής, ειδικός) –το πείραμα του Zimbardo (1971)

Το πλαίσιο της Ομάδας

- **Οι επαρκείς πόροι** (πληροφόρηση, ενθάρρυνση, διοικητική υποστήριξη)
- **Η ηγεσία και η δομή** (ανάθεση καθηκόντων, τρόπος εργασίας, δομή εργασίας)
- **Εμπιστοσύνη** (επηρεάζει θετικά τη συνεργασία και το δέσιμο της ομάδας)
- **Αξιολόγηση απόδοσης και συστήματα αμοιβών** (συνδυασμός ατομικών και ομαδικών αμοιβών)

Οι διαδικασίες της Ομάδας

- **Κοινός στόχος και συγκεκριμένοι επιμέρους στόχοι** (ευθυγράμμιση των μελών προς τον κοινό στόχο – SMART στόχοι)
- **Οι νόρμες – αποδεκτές συμπεριφορές που είναι κοινές στα μέλη της ομάδας** (νόρμες απόδοσης – εμφάνισης)
- **Η επάρκεια της ομάδας** (όσο πιο αποδοτική η ομάδα τόσο πιο κοινός ο στόχος)
- **Διαχείριση συγκρούσεων** (υγιείς και προβληματικές συγκρούσεις οδηγούν σε διαφορετικά αποτελέσματα)

Διαδικασίες Επίδρασης της Αποτελεσματικότητας της Ομάδας

- **Ομαδική/αγελαία Σκέψη - groupthink** (η επικράτηση της διάθεσης για συμφωνία ενάντια της προσεκτικής αξιολόγησης των εναλλακτικών λύσεων) – τα πειράματα του Asch (δεκαετία του '50). Τα συμπτώματα της ομαδικής σκέψης είναι τα εξής:
  - ✓ Άμεση πίεση στους διαφωνούντες
  - ✓ Οι διαφωνούντες αποφεύγουν την απόκλιση
  - ✓ Ψευδαίσθηση ομοφωνίας – Abilene Paradox
  - ✓ Αμφισβήτηση της αφοσίωσης των διαφωνούντων

Αντιμετώπιση ομαδικής σκέψης

- Περιορισμένο σχετικά μέγεθος ομάδας – όσο μεγαλώνει η ομάδα τόσο πιο διστακτικοί γίνονται οι διαφωνούντες
- Ενθάρρυνση ηγετών να κρατούν σχετικά ουδέτερη στάση
- Ανάθεση σε κάποιον να κάνει το δικηγόρο του διαβόλου προκαλώντας ανοιχτά την κατεστημένη άποψη της πλειοψηφίας

Διαδικασίες Επίδρασης της Αποτελεσματικότητας της Ομάδας

- **Φαινόμενο πόλωσης της ομάδας - group polarization** (η διάχυση ευθύνης και η ελευθερία από ατομική ευθύνη οδηγούν σε πιο ακραίες θεωρήσεις)
- **Φαινόμενο της κοινωνικής οκνηρίας – social loafing** (καταβολή μικρότερης προσπάθειας σε συλλογική προσπάθεια σε σύγκριση με την ατομική) – Αντιμετώπιση με την τεχνική της πτυσσόμενης σκάλας (stepladder technique).
  - *Πειράματα διελκυστίνδας (Ringelmann)*
- **Συνεκτικότητα/συνοχή** (ο βαθμός στον οποίο τα μέλη μίας ομάδας θέλουν να παραμείνουν στην ομάδα). Επηρεάζεται από:
  - ✓ *Το μέγεθος*
  - ✓ *Τους στόχους*
  - ✓ *Την εξωτερική απειλή*
  - ✓ *Την ανατροφοδότηση και την επιβράβευση*

Συνεκτικότητα ομάδας

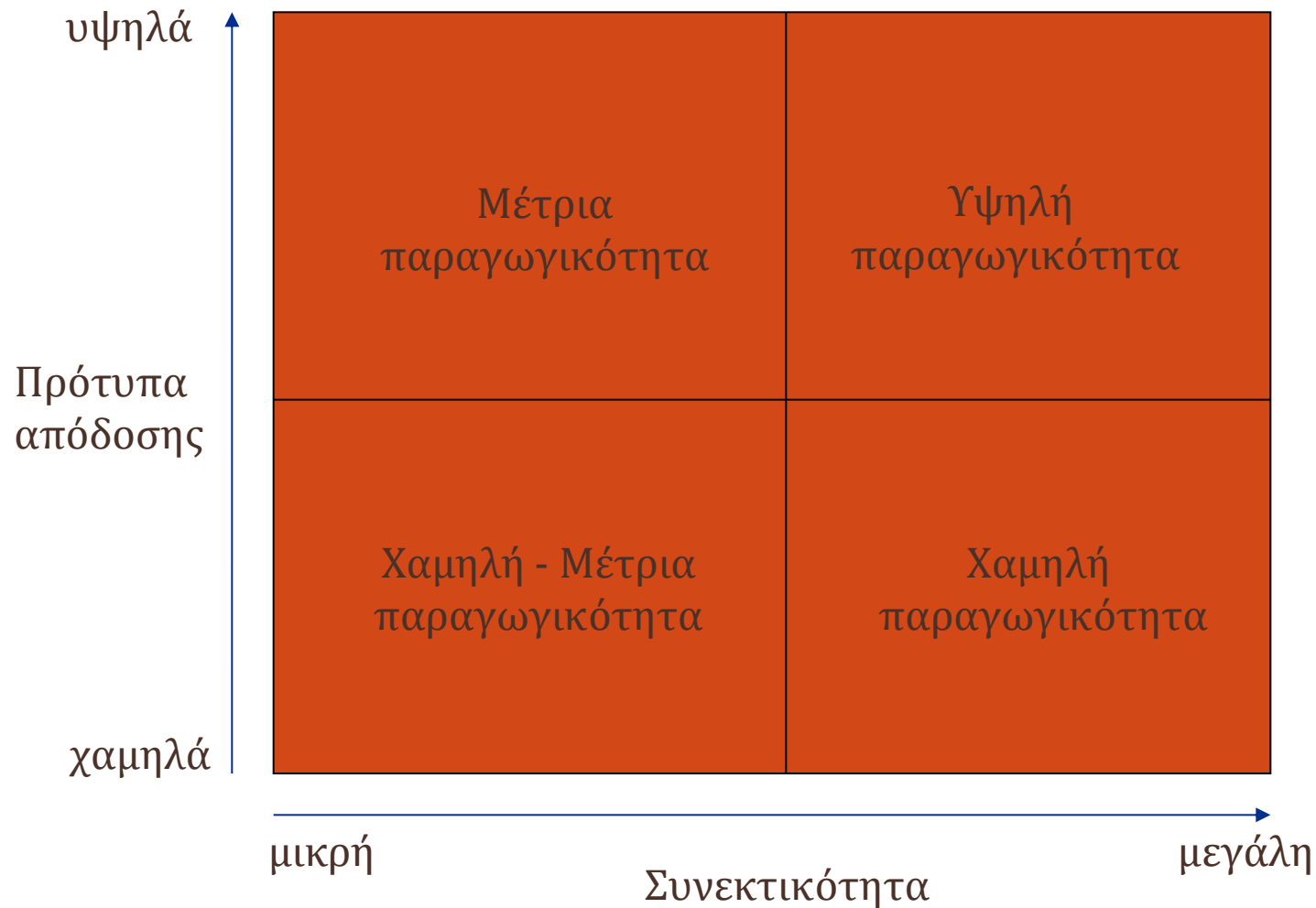

Βαθμός έντασης των διαπροσωπικών σχέσεων και της έλξης μεταξύ των μελών μιας ομάδας (πόσο τα άτομα είναι αφοσιωμένα στην ομάδα και δεμένα μεταξύ τους)

Παράγοντες αύξησης

- Ελκυστικότητα μελών
- Ομοιότητα μελών
- Ελκυστικότητα στόχων
- Επίτευξη στόχων
- Ευχάριστες ομαδικές δραστηριότητες
- Μικρό σχετικά μέγεθος
- Φιλική/ομαδική ατμόσφαιρα
- Κοινή άποψη μελών για το ηγετικό στυλ
- «Απειλητικό» εξωτερικό περιβάλλον

Συνεκτικότητα – πρότυπα απόδοσης & παραγωγικότητας ομάδας

Στρατηγικές αύξησης της συνεκτικότητας

- Παρακίνηση μελών να συμφωνήσουν με ομαδικούς στόχους
- Αύξηση ομοιογένειας μελών
- Αύξηση αλληλεπίδρασης μεταξύ των μελών (π.χ. εκδηλώσεις)
- Μείωση του μεγέθους της ομάδας
- Εισαγωγή ανταγωνισμού με άλλες ομάδες
- Φυσική απομόνωση από άλλες ομάδες
- Κατανομή ομαδικών ανταμοιβών
- Ανάθεση ολόκληρων έργων

Φαινόμενο αγελαίας σκέψης

Η τάση των μελών, στις πολύ συνεκτικές ομάδες, να χάνουν τη δύναμη και τη διάθεσή τους για αξιολόγηση των όσων ακούγονται ή προτείνονται

Τρόποι αποφυγής του φαινομένου:

- Ενθάρρυνση αντιρρήσεων / δυνατότητα κριτικής
- Μη υποστήριξη μίας κατεύθυνσης / προσέγγισης (ηγέτης)
- Δημιουργία υποομάδων με διαφορετικό ηγέτη
- Παροχή χρόνου προς συζήτηση
- Απονομή ρόλου «δικηγόρου του διαβόλου»
- Προβολή εναλλακτικών σεναρίων για αύξηση ανταγωνισμού

Ομαδική λήψη αποφάσεων – Παράγοντες επιλογής ομαδικής ή ατομικής λήψης απόφασης

- **Είδος έργου**

- ✓ Ποικιλία γνώσεων – δεξιοτήτων = ομάδα
- ✓ Αποδοτικότητα = άτομο

- **Ποιότητα λύσης**

- ✓ Συνεισφορά πολλών μελών = ομάδα
- ✓ Ύπαρξη ειδικού = άτομο

Ομαδική λήψη αποφάσεων – Παράγοντες επιλογής ομαδικής ή ατομικής λήψης απόφασης

- **Χαρακτηριστικά ατόμων**
  - ✓ Εμπειρία και συνεργασία = ομάδα
  - ✓ Έλλειψη συνεργασίας = άτομο
- **Οργανωσιακή κουλτούρα**
  - ✓ Κουλτούρα ομαδικής λήψης αποφάσεων = ομάδα
  - ✓ Ανταγωνιστική κουλτούρα = άτομο
- **Διαθέσιμος χρόνος**
  - ✓ Αρκετός διαθέσιμος χρόνος = ομάδα
  - ✓ Περιορισμένος διαθέσιμος χρόνος = άτομο

Ομαδική ή ατομική λήψη αποφάσεων;;;

Ομάδες

Χρειάζονται περισσότερο χρόνο & ενέργεια

Αλλά υπερέχουν όταν

Δεν υπάρχει πίεση χρόνου

Απαιτείται πραγματικά καλή απόφαση

Υπάρχει έλλειψη πληροφοριών

Το πρόβλημα είναι ασαφές

Η κοινή αποδοχή της απόφασης είναι κρίσιμη

Αυταρχικές αποφάσεις δε γίνονται αποδεκτές

Εμπλέκονται προσωπικοί στόχοι υφισταμένων

Τεχνικές ομαδικής λήψης αποφάσεων

- **Καταιγισμός ιδεών:** αποδυναμώνει την πίεση για συμμόρφωση, ενισχύει τις ποικίλες εναλλακτικές ιδέες και τη δημιουργικότητα
  - Ατομικές ιδέες περισσότερες σε σχέση με τον καταιγισμό ιδεών
- **Ονομαστικές ομάδες:** θέτει περιορισμούς στη διαπροσωπική επικοινωνία και όλα τα μέλη της ομάδας λειτουργούν ανεξέρτητα

Πρότυπα ομαδικής συμπεριφοράς

Άγραφες προσδοκίες ή κώδικες διαγωγής που χρησιμεύουν σαν πρότυπα και κανόνες με βάση τα οποία θα αξιολογηθεί η συμπεριφορά και η απόδοση των μελών μιας ομάδας

- Περιορίζουν την ατομική πρωτοβουλία και δημιουργικότητα
- + Βοηθούν στη μεγαλύτερη προβλεψιμότητα της ομάδας και το συντονισμό των ομαδικών δραστηριοτήτων

Κύριος λόγος ανάπτυξης προτύπων:

- Διαχωρισμός σωστού – λάθους

Πηγές δημιουργίας προτύπων ομάδας
